

Es pot afirmar que anem cap a un canvi de paradigma sobre quin ha de ser el model d'agricultura?

—Està molt clar en molts àmbits d'opinió l'esgotament del model d'agricultura intensiva. Ja se'n parlava des de la reforma de la Política Agrària Comuna (PAC), a principis dels 90. S'ha accentuat amb els episodis de les “vaques boges”, els pollastres amb dioxines, la contaminació de l'aigua pels purins, etc. Abans la inquietud sobre el model era de caire econòmic. Ara també ho és, i a més és de caire sanitari. Però els poders fàctics tenen molta força, i ara ja tornem a menjar bistecs, tranquil·lament. Hem tornat a la normalitat sense que gairebé no hagi canviat res. Hi ha un corrent de fons que vol reformar tot això, però els poder fàctics aconsegueixen que de moment s'aturin possibles iniciatives.

—La sensibilitat per l'agricultura ecològica va associada al nivell social i cultural?

—Vejam el cas dels Estats Units, on molta gent pateix un problema d'obesitat. Pots comprovar com això no ho pateixen les classes mitjanes-altes. Les regles d'alimentació es vinculen a les classes socials. Fa cent anys es menjava el que es produïa a cada lloc. La regla d'alimentació era territorial. Això es va perdent per culpa de la globalització alimentària, que fa que tots mengem les mateixes coses: mengem pinya, avocat, mengem tot l'any verdura... Tanmateix

“Seria negatiu que l'aliment ecològic només fos per a les classes altes”

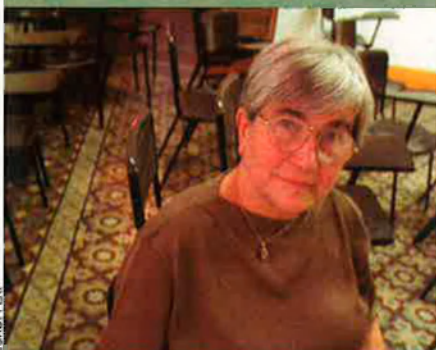
Miren Etxezarreta

Economista

Biografia

Miren Etxezarreta

va néixer al País Basc, a Ordizia (Guipúscoa). Tot i ser catedràtica d'Economia Aplicada a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la seva gran especialitat és l'economia agrària, matèria en què es va especialitzar estudiant a la London School of Economics. Ha publicat diversos estudis sobre el camp i la seva problemàtica. Va fer una anàlisi econòmica dels masos bascs; ha estat una de les investigadores que ha estudiat més a fons el fenomen de l'agricultura a temps parcial, la pluriactivitat i l'evolució de la família al camp. També ha dedicat molt de temps a l'evolució de la Política Agrària Comuna (PAC). Entre els seus últims objectes d'estudi hi ha el marc global de l'agricultura espanyola, a la qual dedica un llibre que serà publicat aviat.

JORDI PULAY

hi ha diferències socials en el menjar, per la capacitat adquisitiva i per la cultura. Als Estats Units, els pobres i les classes mitjanes-baixes tenen uns hàbits alimentaris desastrosos, i a mesura que tenen un millor nivell d'educació (que en general suposa que guanyen més diners), milloren. Aquí es van introduint costums que ens duen en la mateixa direcció.

—A més de les diferències socials, hi ha canvis en les formes de treball i vida.

—Cada cop més les dones treballen, i ni homes ni dones tenen temps. Cal anar a la gran superfície, comprar per omplir la nevera i anar fent. Així doncs, l'enciam ecològic serà aquell que potser només compraràs el dia que vinguin uns amics teus a dinar. D'altra banda, mengem normalment on treballem, i en tots aquests *xiringuitos* on mengem, ja ens agradaria tenir la certesa que fos sa tot allò que ingerim. L'aliment ecològic s'adreça a una persona que té una preocupació alimentària, però de vegades les circumstàncies diàries no ens permeten consumir-lo.

—Parlant sobre el futur, és previsible que la producció ecològica arrabassi una part important del mercat?

—No queda clar cap a on anem. Potser que el model actual d'agricultura intensiva es mantingui amb el suport de la biotecnologia. També podria ser que el model ecològic, amb un component de recerca, pogués ser absorbit per la producció massiva. La societat és la resultant d'una contraposició de forces. N'hi ha que van cap al canvi de model i de millora de la sanitat alimentària, però hi ha forces de moment més fortes que van en una altra direcció. Una d'aquestes és la de la indústria agroalimentària, que vol absorbir la producció ecològica.

—Hi ha la por que l'agricultura ecològica quedi simplement com un producte car d'alta qualitat...

—Sí, i seria un model econòmicament vàlid i socialment negatiu. Em neguiteja que algú digui que la nostra agricultura s'ha de defensar amb productes d'alta qualitat que es vinguin a preus alts. Es potencia que els pobres mengin el que sigui i on sigui.

—Quan parla amb pagesos, li diuen que han estat víctimes d'un cercle viciós en

què se'ls ha obligat a treure un rendiment de la terra que anava en contra de les pràctiques, ecològiques, de tota la vida?

—Sí, fins i tot quan el pagès té un contracte d'integració, se li imposen unes vacunes, uns adobs, les llavors. Ara, si la indústria agroalimentària s'adona que el producte ecològic té un bon mercat... Cal pensar que tant li fa que el consumidor compri un producte o un altre.

—Algunes experiències fan pensar que la revolució de l'agricultura ecològica pot venir dels països del sud.

—Els països del sud tenen com a problema fonamental el deute, i per resoldre'l han de produir divises. Per aconseguir-les han de vendre els seus productes agraris, barats. Podria haver-hi un cas? Potser a Argentina, on tenen una terra molt fèrtil i la situació actual obliga a trobar solucions imaginatives. Models diferents són possibles, però cal, doncs, una regla de consum diferent, una organització diferent del comerç internacional.

—Podríem anar cap a unes estructures de mercats locals que permetessin la distribució d'aquests productes?

—En el sistema capitalista actual, rotundament no. En un sistema sociopolític alternatiu, possiblement. Hi ha un problema: en aquests moments sobren aliments produïts amb tècniques intensives. No sabem si amb tècniques ecològiques n'hi hauria prou per a tothom. Caldria fer, en tot cas, un gran esforç en investigació pública.

—Molts creuen que la Unió Europea ha d'establir una nova PAC.

—Podríem considerar que amb la PAC actual, proteccionista, es llencen molts diners. Però quina seria l'alternativa? Comprar tot el blat dels EUA, tota la mandioca de Tailàndia? Si volem un mínim d'autocapacitat de subsistir, d'alguna manera caldrà sostenir l'agricultura. Si és pura competència, entre australians, neozelandesos, nord-americans, brasilers i xinesos produeixen per a tot el món. Hem de tendir cap a un comerç mundial regulat. Cada país hauria de produir una part important de les seves necessitats d'alimentació, sense negar el comerç, que hauria de regular-se.

Jordi Garriga